

Nr 1102

av herr Hakansson i Rönneberga m. fl.

om ökat anslag till Bidrag till viss praktiskt vetenskaplig växtförädling.

I statsverkspropositionens bilaga 11, föreslas under G19 att till den praktiskt vetenskapliga verksamheten vid Weibullsholm Bidrag till viss praktisk växtförädling för budgetåret 1974/75 anvisas ett anslag av 225 000 kr., dvs. ett oförändrat anslag i förhållande till budgetåret 1968/69.

W Weibull AB med Weibullsholms Växtförädlingsanstalt hade i sin statsbidragsansökan avseende budgetåret 1974/75 hemställt om oförändrat statsbidrag, 225 000 kr. till växtförädlingsanstaltens samlade verksamhet samt *dessutom* om ett särskilt anslag, 275 000 kr. till trädgårdsväxtförädling, dvs. tillhoppa 500 000 kr. Den äskade ökningen motiveras med att Sveriges Utsädesförening år 1973 av riksdagen erhöi ett särskilt anslag, för helt år beräknat till 275 000 kr., för sin trädgårdsväxtförädling, vilket medfört en försämrad konkurrenssituation för W Weibull AB, som under många decennier satsat betydligt mer än något annat svenskt företag på sin trädgårdsväxtförädling och tillfört den svenska trädgårdsnäringen ett mycket stort antal värdefulla sorter.

Weibullsholm beräknas budgetmässigt ha stått för ungefär hälften av de insatser, som gjorts inom trädgårdsväxtförädlingen i Sverige de senaste decennierna. Efter sammanslagningen Hammenhög-Olsens Enke torde Sveriges Utsädesförenings Hammenhöginstitutionen och Weibullsholm ha ungefär samma förädlingsbudget. Det kan då icke anses förenligt med rättvisa att genom ett statsanslag enbart till den ena förädlingsanstalten försämma konkurrenssituationen för det företag som är huvudman för den andra anstalten, dvs. Weibullsholm.

Detta förhållande är så mycket mer anmärkningsvärt som Weibullsholm gjort stora grundläggande insatser inom köksväxtförädlingen, vilka insatser varit av avsevärd betydelse även för andra förädlingsinstitutioner. Här kan nämnas professor Herbert Lamprechts art- och böngenetiska undersökningar samt doktor Stig Blixts mutationsarbeten beträffande olika köksväxter. Vidare bör de sällsynt produktiva förädlingsinsatserna av agronom Värner Svensson (köksväxter) och doktor Arvid Nilsson (blommor) här aberopas liksom fil. kand. Gunnar Weibulls och försöksledare Bjarne Langvads pionjärinsatser inom turfgräsförädlingen i Europa. Alla de nämnda vetenskapsmännen har natt erkännande långt utanför landets gränser.

Weibullsholm har under många år haft stora framgångar inom *morotsförädlingen*, där flera sorter natt betydande spridning bland odlarna och inom konserverindustrin, även den utländska, bl. a. Regulus Imperial och Regulus II. För färskvarukonsumtion bör nämnas Corona

och Brilliant. Ett lovande material är f. n. under bearbetning.

Under senare år har man vidare ställt värdefulla sorter av växthusgurka till trädgårdsnäringens förfogande, t. ex. de högavkastande sorterna Ertus och Virtus samt den mycket tidiga Arla. För närvarande tilldrager sig hybridsorten Landora stor uppmärksamhet.

Landora är den första officiellt godkända s. k. female-sorten i Norden, dvs. den saknar helt hanblommor, vilket ger högre kvalitet och lägre arbetskostnader. Dessutom är den bitterfri och resistent mot den i vissa fall förödande gurksjukdomen *Cladosporium*. Vidare pågår lovande arbeten på att få fram mjöldaggsresistent material av såväl växthus- som frilandsgurkor.

Inom tomatförädlingen marknadsföres i år de två första nordiska sorter som är resistent mot tobaksmosaikvirus, en sjukdom som förekommer i praktiskt taget alla tomatväxthus och beräknas ge skördeförluster på 15–20 procent.

Vidare väntas en ny sort av vitkal inom kort bli utsläppt. Dessutom prövas i riksförsöken lovande nummersorter av frilandsgurka (F1-hybrid-sorter), blomkål, rödbeta och brytböna. Drivdillsorterna Aros och Meteor och drivpersiljan Margo har blivit mycket efterfrågade av odlarna. Hybridförädlingen i lök har en betydande plats i anstaltens förädlingsprogram och har gett sorter med upptill 35 procent högre avkastning än konventionella sorter.

Inom den för vår yttre miljö så viktiga grönytesektorn har utomordentliga förädlingsresultat uppnåtts vid Weibullsholm, som inom turfgräsförädlingen intar en ledande position i Europa. På den svenska rikssortlistan upptages redan 11 Weibullssorter, bland vilka kan nämnas Smaragd krypven, Erika, Polar och Turf rödsvingel, Boral rödven, Evergreen turftimotej samt Sydspört ängsgröe.

Även inom blomsterförädlingen har Weibullsholm, sedan denna förädlingsgren igangsattes under 1920-talet, nått mycket goda resultat. På senare år har särskilt bearbetats aster, tagetes, lövkojor och krysantemum jämte vissa krukväxter. Bl. a. har Weibullsholms arbeten med sorterbara lövkojor avsevärt ökat lönsamheten av denna odling. Weibullsholm har erhållit Storbritanniens förnämsta utmärkelse "Award of Merit" för aster, krysantemum och blomsterkrasse. Anstalten har i Tyskland fått utmärkelser för aster och krysantemum.

Marknaden för köksväxt- och blomsterfrö är i vart land liten och förädlingen av dessa växtslag har därför svårt att bli lönsam. Även den sammanlagda nordiska marknaden är relativt liten. Weibullsholm har en viss del av den nordiska marknaden av köksväxt- och blomsterfrö och också viss export till Öst- och Västeuropa. Målet är att öka exporten och därigenom få ökade förädlingsresurser, vilket blir till gagn för svensk trädgårdsnäring. Emellertid är konkurrensen inom den internationella trädgårdsrömarknaden mycket hard, och svenska förädlingsföretag kommer därför för överskadlig tid att vara starkt beroende av den svenska marknaden. Med hänsyn till den svenska trädgårdsnäringens stora behov av goda sorter för att öka den svaga lönsamheten framstår det som

ett nationellt intresse, att svensk trädgårdsväxtförädling erhåller stöd via statsbudgeten till dess att förädlingen genom utökad export kan bli mera lönsam.

Vi anser det förmånligt för den svenska trädgårdsnäringen att det inom landet finns tävlande förädlingsverksamheter på detta område, och vi anser det synnerligen angeläget att Weibullsholm kan fullfölja sitt framgångsrika arbete.

Weibullsholm bör således utöver bidraget till den samlade verksamheten, 225 000 kr., erhålla ett särskilt anslag, 275 000 kr., till sin trädgårdsväxtförädling.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen vid sin behandling av statsverkspropositionen till den praktiskt vetenskapliga verksamheten vid Weibullsholms Växtförädlingsanstalt för budgetåret 1974/75 anvisar ett anslag av 500 000 kr.

Stockholm den 24 januari 1974

ALFRED HAKANSSON (c)

i Rönneberga

INGRID SUNDBERG (m)

IVAN SVANSTRÖM (c)

HANS PETERSSON (fp)

i Röstänga

ALMA OLSSON (c)

i Helsingborg

THORSTEN LARSSON (c)

i Staffanstorps

STIG JOSEFSON (c)

ANTON E. FAGELSBO (c)

ARNE PERSSON (c)

i Heden

N. YNGVE NILSSON (m)

i Trobro

INGER INGVAR-SVENSSON (c)